

**ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

«ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

Кваліфікація: Магістр з цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

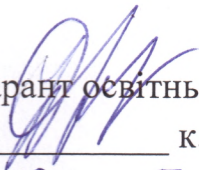
(протокол №10 від « 28 » травня 2020 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.07.2020 р.

(наказ №107-04 від « 01 » ЛИПНЯ 2020 р.)

Мелітополь, 2020

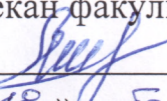
ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми


Гарант освітньо-професійної програми

_____ к.т.н., професор Рогач Ю.П.

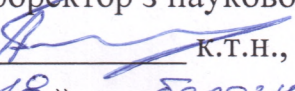
« 18 » березня 2020 р.

Декан факультету агротехнологій та екології


_____ к.с-г.н., доцент Іванова І.Є.

« 18 » березня 2020 р.

Проректор з науково-педагогічної роботи


_____ к.т.н., доцент Ломейко О.П.

« 18 » березня 2020 р.

ПЕРЕДМОВА

Розробники освітньо-професійної програми:

Рогач Юрій Петрович – гарант освітньо-професійної програми, кандидат технічних наук, професор кафедри цивільної безпеки Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Гранкіна Олена Володимирівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри цивільної безпеки Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Мазілін Сергій Дмитрович – кандидат технічних наук, доцент кафедри цивільної безпеки Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Зоря Михайло Віталійович – кандидат технічних наук, старший викладач кафедри цивільної безпеки Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Никифоров Сергій Валентинович – начальник Мелітопольського відділення управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України у Запорізькій області;

Ромась Володимир Іванович – провідний інженер з охорони праці Мелітопольських високовольтих електричних мереж ПАТ «Запоріжжяобленерго».

Розглянуто на засіданні кафедри цивільної безпеки

Протокол № 9 від «25» березня 2020 р.

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології

Протокол № 9 від «24» квітня 2020 р.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного Кафедра цивільної безпеки
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Другий (магістерський) рівень, магістр з цивільної безпеки
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Цивільна безпека, спеціальність 263 «Цивільна безпека»
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом магістра, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 6 місяців
Наявність акредитації	Первинна. Сертифікат про акредитацію від 27.02.2018 р. УД №08000487, дійсний до 01 липня 2023 р.
Цикл / рівень	НРК України – 8 рівень, FQ ENEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-професійної програми	3 01 вересня 2020 р. по 28 лютого 2022 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	http://www.tsatu.edu.ua/ate/osvitni-prohramy/osvitni-prohramy/
2. Мета освітньо-професійної програми	
Метою освітньо-професійної програми є підготовка висококваліфікованих фахівців до практичної, управлінської та науково-дослідної діяльності у сфері цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки; формування особистості фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі цивільної безпеки	
3. Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область (галузь знань)	Галузь знань – 26 «Цивільна безпека».
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна
Освітній фокус освітньо-професійної програми	Спеціальна, в галузі 26 «Цивільна безпека», спеціальності 263 «Цивільна безпека»

	Ключові слова: цивільна безпека, охорона праці, цивільний захист, пожежна безпека, техногенна безпека, надзвичайна ситуація, аварія, нещасний випадок на виробництві, ризик, експертиза, захист населення, менеджмент безпеки, моніторинг безпеки, управління цивільною безпекою
Особливості програми	Враховує регіональні особливості (висока концентрація в регіоні техногенно-небезпечних об'єктів, потужних енергетичних підприємств), наявний багаторічний досвід підготовки фахівців з питань охорони праці. Зорієнтована на поглиблене вивчення проблем цивільної безпеки на підприємствах аграрного сектору економіки Запорізької області. Вимагає проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики на підприємствах з підвищеним рівнем небезпеки. Формує магістрів в галузі цивільної безпеки з новим перспективним способом мислення, здатних не лише застосовувати засвоєні знання, але й генерувати нові на базі сучасних досягнень науки і техніки

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання

Придатність до працевлаштування	Відповідно до здобутого ступеня магістр з цивільної безпеки здатний виконувати роботи, зазначені у ДК 003:2010 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій» з такими професійними назвами: «Начальник штабу цивільного захисту», код КП 1210.1; «Начальник підрозділу оперативно-рятувальної служби з профілактичних заходів цивільного захисту», код КП 1229.7; «Командир (начальник) підрозділу (сфера цивільного захисту)», код КП 1239; «Інженер з охорони праці», код КП 2149.2; «Інженер з профілактичних робіт», код КП 2149.2; «Інженер з техногенно-екологічної безпеки», код КП 2149.2; «Експерт з умов праці», код КП 2412.2; «Науковий співробітник (галузь інженерної справи)», код КП 2149.1
---------------------------------	---

Продовження освіти	Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань: - навчання на 9-ому (освітньо-науковому) рівні НРК України у галузі цивільної безпеки; - навчання на 9-ому (освітньо-науковому) рівні НРК України у споріднених галузях наукових знань; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у тому числі за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
--------------------	--

5. Викладання та оцінювання

Викладання та навчання	Студоцентроване навчання на основі компетентнісного підходу з використанням платформи Moodle, самоосвіта, проблемно-орієнтоване навчання. Викладання проводиться у формі лекцій, практичних занять, лабораторних робіт, виробничих практик, виконання комплексних курсових робіт, самостійної освіти на основі підручників та конспектів, дистанційної самопідготовки на освітньому порталі, консультацій з викладачами.
Оцінювання	Система оцінювання знань за освітніми компонентами освітньо-професійної програми складається з поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль знань проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу) або письмовій формі. Підсумковий контроль знань у вигляді диференційного заліку або екзамену (проводиться у письмовій формі з подальшою усною співбесідою). Усний (або публічний) захист звітів з практики та курсових проектів.

6. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
----------------------------	--

Загальні (універсальні) компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність визначати мету і завдання власної та колективної діяльності, організувати і очолити роботу колективу, готовність до лідерства. ЗК2. Здатність формулювати особисту думку та доказово представити точку зору щодо інженерних рішень та управлінських дій на певній території, об'єкті. ЗК3. Здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності. ЗК4. Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї, їх відстоювати й цілеспрямовано реалізовувати. ЗК6. Здатність моделювати, спрощувати, адекватно уявляти, порівнювати, використовувати відомі рішення в новому форматі, якісно оцінювати кількісні результати, їх математично формулювати. ЗК7. Креативність, здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності. ЗК8. Здатність акцентовано формулювати думки в усній і письмовій формі на рідній і іноземній мові. ЗК9. Здатність до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	ФК1. Спроможність управляти роботою та стратегічним розвитком колективу в процесі здійснення професійної діяльності, а також діяльністю підприємства, організації в режимі надзвичайної ситуації. ФК2. Здатність до використання новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері цивільного захисту або охорони праці. ФК3. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем у сфері техногенної безпеки, цивільного захисту або охорони праці. ФК4. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності. ФК5. Спроможність застосувати на практиці теорії прийняття управлінських рішень і методи експертних оцінок.

ФК6. Здатність організовувати моніторинг джерел надзвичайних ситуацій й аналізувати його результати, розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації щодо проведення заходів із запобігання та ліквідування надзвичайних ситуацій.

ФК7. Здатність застосовувати нові підходи (методи) до аналізування процесів, стану об'єктів та прогнозування можливих причин виникнення надзвичайних ситуацій з метою оцінювання ризику та можливих наслідків.

ФК8. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК9. Спроможність проводити експертизу нормативних документів у сфері цивільного захисту, проектів містобудівної документації та проектів будівництва з питань техногенної безпеки.

ФК10. Здатність проводити економічну оцінку ефективності інженерно-технічних заходів цивільного захисту.

ФК11. Здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних або наукових завдань.

ФК12. Здатність до реалізації нових методів, спрямованих на регулювання техногенної безпеки, оцінювання рівнів ризику.

ФК13. Здатність оптимізувати методи й засоби, спрямовані на припинення дії небезпечних чинників, рятування життя і збереження здоров'я людей, а також організовування життєзабезпечення населення.

ФК14. Здатність самостійно створювати сучасні моделі систем для захисту населення, територій шляхом творчого застосування отриманих знань.

ФК15. Готовність до реалізації на практиці в конкретних умовах заходів (методів) щодо захисту населення у надзвичайних ситуаціях.

ФК16. Здатність забезпечувати організаційні і навчально-методичні заходи щодо набуття працівниками і населенням знань, необхідних для збереження життя і здоров'я людей в умовах надзвичайної ситуації та під час виконання невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації або в осередку ураження.

7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти

RH1. Використовувати фундаментальні і прикладні аспекти наук, пов'язані з техногенною та природною безпекою.

RH2. Критично осмислювати основні концепції цивільного захисту, охорони праці, сталого розвитку і методології наукового пізнання.

RH3. Використовувати фундаментальні закономірності у професійній діяльності.

RH4. Використовувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних завдань і проблем.

RH5. Розробляти та реалізовувати на підставі знань правових і етичних норм соціально-значущі проекти, спрямовані на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я і працездатності людини в трудовому процесі.

RH6. Планувати та організовувати виконання дослідницького та/або інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами, розробляти та презентувати наукові статті, тези доповідей, реферати, звіти.

RH7. Організовувати та здійснювати колективну діяльність і реалізовувати комплексні проекти, спрямовані на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я і працездатності людини в трудовому процесі, з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

RH8. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні методи й інструментальні засоби досліджень та прогнозів виникнення ризиків і можливих джерел надзвичайних ситуацій, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.

RH9. Аналізувати та визначати зони підвищеного техногенного ризику і забруднення.

RH10. Визначати ймовірність виникнення, тенденції і динаміку розвитку надзвичайних ситуацій, аварій, інших небезпечних подій.

RH11. Аналізувати та визначати можливі причини виникнення надзвичайної ситуації, нещасного випадку на виробництві, аварії та оцінювати їх наслідки.

RH12. Розробляти правові, організаційні, технічні та інші заходи з питань цивільного захисту, охорони праці і техногенної безпеки.

RH13. Проектувати, здійснювати експертно-аналітичну оцінку та виконувати дослідження.

RH14. Здійснювати експертизу у сфері цивільного захисту проектів будівництва та проектів містобудівної документації.

RH15. Оцінювати рівень небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації (аварії) та можливості підрозділів, створених для виконання завдань у сфері цивільного захисту відповідної функціональної спрямованості.

RH16. Організовувати і здійснювати обстеження технічного стану, стану забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж та їх паспортизацію.

RH17. Використовувати сучасні інформаційні ресурси у сфері професійної діяльності.

RH18. Пропонувати та впроваджувати новітні принципи та методи захисту населення, території, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, створювати моделі нових систем захисту, розробляти і презентувати рекомендації щодо практичного застосування результатів експерименту.

RH19. Впроваджувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

RH20. Організовувати та здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів щодо підвищення безпеки.

RH21. Розробляти системи управління цивільним захистом, охороною праці, техногенною безпекою підприємств, установ, організацій.

RH22. Застосовувати іноземну мову в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення занять.

RH23. Використовувати професійні знання, здійснювати власне обґрунтування і робити висновки при доведенні інформації до фахівців аварійно-рятувальних служб та формувань і широкого загалу.

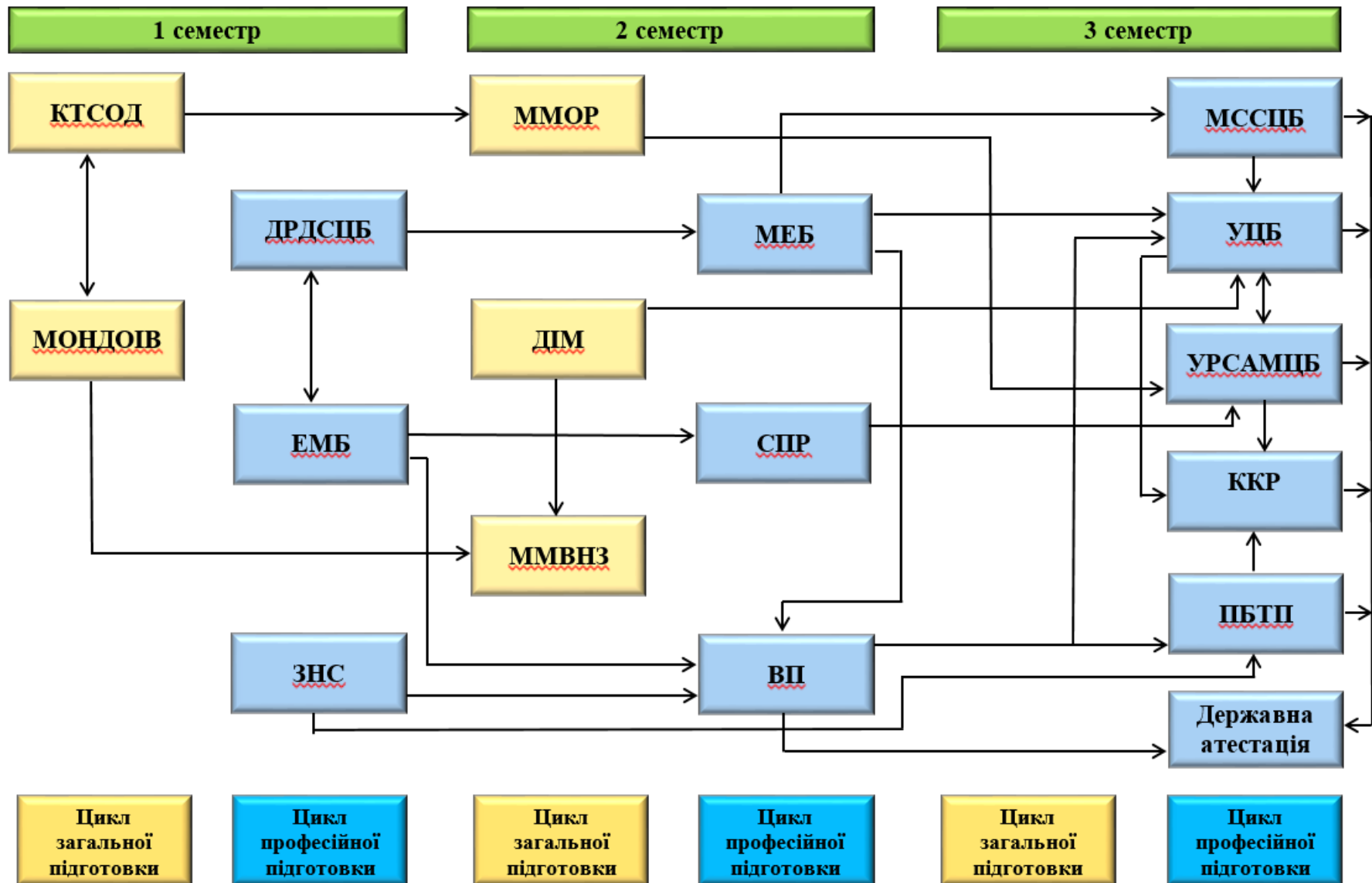
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає ліцензійним вимогам. Для спеціальної професійної підготовки здобувачів вищої освіти функціонують навчально-лабораторні приміщення технічних засобів контролю умов праці, цивільної безпеки, охорони праці, електробезпеки. Наявність необхідної соціально-побутової інфраструктури, кількості місць в гуртожитках у відповідності з нормою. Безлімітне користування мережею Інтернет.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт http://www.tsatu.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Наукова бібліотека ТДАТУ http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka Електронні навчальні курси дисциплін на освітньому порталі Moodle http://op.tsatu.edu.ua Електронний інституційний депозитарій elarTSATU – http://elar.tsatu.edu.ua/ Читальна зала з вільним доступом до мережі Інтернет.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ» та «Положення про академічну мобільність студентів ТДАТУ». У рамках двосторонніх договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки. Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України.
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус+ на основі двосторонніх договорів між Таврійським державним агротехнологічним університетом імені Дмитра Моторного та навчальними закладами країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовленнєвою підготовкою.

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>Обов'язкові дисципліни</i>			
ОК1	Ділова іноземна мова (ДІМ)	4	Екзамен
ОК2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності (МОНДОІВ)	3	Екзамен
ОК3	Комп'ютерні технології статистичної обробки даних (КТСОД)	3	Диф. залік
ОК4	Математичні методи обґрунтування рішень (ММОР)	3	Диф. залік
ОК5	Методика викладання у ВНЗ (МВВНЗ)	3	Диф. залік
Всього за циклом загальної підготовки		16	
ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
<i>Обов'язкові дисципліни</i>			
ОК6	Державне регулювання діяльності у сфері цивільної безпеки (ДРДСЦБ)	4	Екзамен
ОК7	Захист у надзвичайних ситуаціях (ЗНС)	5	Екзамен
ОК8	Економіка і менеджмент безпеки (ЕМБ)	3	Екзамен
ОК9	Моніторинг та експертиза безпеки (МЕБ)	4	Екзамен
ОК10	Метрологія, стандартизація і сертифікація з цивільної безпеки (МССЦБ)	3	Екзамен
ОК11	Управління цивільною безпекою (УЦБ)	4	Екзамен
ОК12	Страховання професійних ризиків (СПР)	4	Екзамен
ОК13	Управління ризиком, системний аналіз і моделювання в цивільній безпеці (УРСАМЦБ)	4	Екзамен
ОК14	Комплексна курсова робота (ККР)	3	Диф. залік
ОК15	Пожежна безпека технологічних процесів (ПБТП)	4	Екзамен
Всього		38	
<i>Практики</i>			
ОК16	Виробнича практика (ВП)	6	Диф. залік
Всього		6	
Всього за циклом професійної підготовки		44	

Код н/д	Компоненти освітньо-професійної програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ СТУДЕНТА			
ВК1	Вибіркова дисципліна суспільно-гуманітарного спрямування	3	Диф. залік
ВК2	Вибіркова дисципліна правового спрямування	3	Диф. залік
ВК3	Вибіркова дисципліна технологічного спрямування	3	Диф. залік
ВК4	Вибіркова дисципліна еколого-технологічного спрямування	3	Диф. залік
ВК5	Вибіркова дисципліна соціально-економічного спрямування	3	Диф. залік
ВК6	Вибіркові дисципліни майнору технологічного спрямування	9	Диф. залік
<i>Всього дисциплін за вибором студента</i>		24	
ІНШІ СКЛАДОВІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ			
Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти		5	
Атестація здобувачів вищої освіти		1	
<i>Всього за іншими складовими</i>		6	
Разом за обов'язковою частиною підготовки		66	
Разом за вибірковою частиною підготовки		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ		90	

3. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ



4. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека» другого (магістерського) рівня проводиться у формі комплексного державного кваліфікаційного екзамену або випускної роботи та завершується видачою документу встановленого зразку про присудження ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр з цивільної безпеки. Атестація здійснюється відкрито і публічно.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота повинна містити розв'язання актуального складного завдання, пов'язаного з аналізом (синтезом), моделюванням, дослідженням процесів (явищ), об'єктів, систем в сфері забезпечення цивільної безпеки. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Робота оприлюднюється на офіційному сайті закладу вищої освіти.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен здійснюється за комплексними кваліфікаційними завданнями (ККЗ). Зміст ККЗ, що виносяться на екзамен, орієнтується на діагностику рівня теоретичних знань, умінь, навичок за спеціальністю, загальних засад методології наукової та професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності за спеціальністю.

5. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного функціонує система управління якістю, яка відповідає вимогам міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015 «Quality management systems – Requirements» та Національного стандарту якості ДСТУ EN ISO 9001:2018. <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoji-dijalnosti/sertyfikaty-systemy-vnutrishnoho-zabezpechennja-jakost/>

У ТДАТУ впроваджена система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного», затвердженим наказом ректора університету №241-ОД від 31 жовтня 2019 року.

З метою ефективного функціонування системи забезпечення якості вищої освіти у ТДАТУ створено відділ, який у своїй роботі керується «Положенням про відділ моніторингу якості освітньої діяльності у Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного». Відділ є структурною одиницею Науково-методичного центру університету. <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoho-dijalnosti/>.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає здійснення наступних процедур і заходів для забезпечення якості освіти здобувачів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека»:

- моніторинг системи менеджменту якості освіти в університеті;
- перегляд освітньо-професійної програми, який здійснюється за результатами її моніторингу за участю групи забезпечення спеціальності, роботодавців, академічної спільноти, здобувачів вищої освіти, відділу моніторингу якості освітньої діяльності щорічно наприкінці навчального року та оформлюється відповідними протоколами;
- включення здобувачів вищої освіти до складу робочої групи з вдосконалення освітньо-професійної програми;
- онлайн-опитування, анкетування стейкхолдерів (викладачів, здобувачів вищої освіти, роботодавців, випускників та ін.) щодо якості освітньо-професійної програми та організації освітнього процесу на веб-сайті університету <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>;
- розміщення аналітичних звітів щодо результатів опитування стейкхолдерів з пропозиціями групи забезпечення з метою підвищення якості освіти за даною освітньо-професійною програмою на веб-сайті університету <http://www.tsatu.edu.ua/nmc/viddil-monitorynhu-jakosti-osvitnoji-dijalnosti/monitorynh-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>;
- дотримання всіма учасниками освітнього процесу норм академічної

добросовісності, що регламентуються Кодексом честі ТДАТУ та Антикорупційною програмою;

- регулярні анонімні онлайн-опитування здобувачів вищої освіти щодо дотримання норм академічної доброчесності на веб-сайті університету <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>. Усі кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, наукові та навчальні праці науково-педагогічних працівників ТДАТУ перевіряються на предмет академічного плагіату;

- аналіз відгуків керівників виробничої практики щодо якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти;

- самоаналіз відповідності підготовки фахівців до нормативно-правових актів і документів, ліцензійних і акредитаційних вимог;

- систематичний аналіз успішності здобувачів вищої освіти та якості знань (після завершення семестру);

- оцінювання результатів незалежного заміру знань здобувачів з дисципліни напередодні екзамену та перевірки залишкових знань студентів за тестовими завданнями після складання сесії (за рішенням Науково-методичного центру ТДАТУ);

- оцінювання досягнень науково-педагогічних працівників після завершення навчального року, що здійснюється відповідно до «Положення про рейтингове оцінювання НПП ТДАТУ» згідно затверджених критеріїв та оприлюднюється на веб-сайті університету;

- регулярне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що забезпечують освітній процес за освітньо-професійною програмою, яке спрямоване на посилення практичної складової шляхом проходження довгострокових стажувань на підприємствах, установах, організаціях, участі у міжнародних проектах, грантових програмах;

- залучення молодих викладачів до роботи Вищої школи педагогічної майстерності, яку спрямовано на вивчення та ознайомлення з сучасними інноваційними технологіями навчання й виховання;

- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу (матеріально-технічна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, освітній портал MOODLE), що відповідає ліцензійним вимогам;

- використання інформаційних систем для ефективного управління освітньою діяльністю: контролю поточної успішності «Osvita», електронних навчальних курсів дисциплін на освітньому порталі MOODLE, Web-сайту Наукової бібліотеки з репозитарієм;

- розміщення інформації про освітньо-професійну програму для можливості публічного перегляду, громадського обговорення, інформування про зміни в освітній програмі на веб-сайті університету.

6. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ СКЛАДОВИХ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Узгодженість складових елементів освітньо-професійної програми демонструється через відповідність:

- компетентностей освітньо-професійної програми дескрипторам Національної рамки кваліфікацій (таблиця 1);
- програмних результатів визначеним освітньо-професійною програмою компетентностям (таблиця 2);
- програмних результатів навчання та обов'язкових освітніх компонентів (таблиця 3);
- визначених освітньо-професійною програмою компетентностей та обов'язкових компонент освітньої програми (таблиця 4).

**Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою
компетентностей дескрипторам Національної рамки кваліфікацій**

Класифікація компетентностей	Дескриптори НРК			
	Знання Зн1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. Зн2. Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Уміння Ум1. Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур. Ум2. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах. Ум3. Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	Комунікація К1. Зрозуміле і недовозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються.	Автономія та відповідальність АВ1. Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів. АВ2. Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів. АВ3. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності				
ЗК1. Здатність визначати мету і завдання власної та колективної діяльності, організувати і очолити роботу колективу, готовність до лідерства	Зн1	Ум3	К1	АВ1, АВ2
ЗК2. Здатність формулювати особисту думку та доказово представити точку зору щодо інженерних рішень та управлінських дій на певній території, об'єкті	Зн1, Зн2	Ум2	К1	АВ1, АВ2
ЗК3. Здатність до системного творчого мислення, наполегливості у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності	Зн1, Зн2	Ум1		АВ3

ЗК4. Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації	Зн1	Ум1, Ум2		АВ2
ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї, їх відстоювати й цілеспрямовано реалізовувати	Зн2	Ум3	К1	
ЗК6. Здатність моделювати, спрощувати, адекватно уявляти, порівнювати, використовувати відомі рішення в новому форматі, якісно оцінювати кількісні результати, їх математично формувати	Зн1, Зн2	Ум2		АВ1
ЗК7. Креативність, здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності	Зн2	Ум1, Ум3		АВ1
ЗК8. Здатність акцентовано формувати думки в усній і письмовій формі на рідній і іноземній мові	Зн1		К1	
ЗК9. Здатність до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності	Зн1		К1	АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
ФК1. Спроможність управляти роботою та стратегічним розвитком колективу в процесі здійснення професійної діяльності, а також діяльністю підприємства, організації в режимі надзвичайної ситуації		Ум3	К1	АВ1, АВ2

ФК2. Здатність до використання новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері цивільного захисту або охорони праці	Зн1	Ум1, Ум2		АВ1
ФК3. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем у сфері техногенної безпеки, цивільного захисту або охорони праці	Зн2	Ум2		АВ1
ФК4. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності	Зн1	Ум1	К1	АВ1
ФК5. Спроможність застосувати на практиці теорії прийняття управлінських рішень і методи експертних оцінок		Ум3	К1	АВ2
ФК6. Здатність організовувати моніторинг джерел надзвичайних ситуацій й аналізувати його результати, розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації щодо проведення заходів із запобігання та ліквідування надзвичайних ситуацій	Зн2	Ум1, Ум2, Ум3		АВ1
ФК7. Здатність застосовувати нові підходи (методи) до аналізування процесів, стану об'єктів та прогнозування	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3		АВ1

можливих причин виникнення надзвичайних ситуацій з метою оцінювання ризику та можливих наслідків				
ФК8. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців		Ум3	К1	АВ3
ФК9. Спроможність проводити експертизу нормативних документів у сфері цивільного захисту, проектів містобудівної документації та проектів будівництва з питань техногенної безпеки		Ум1, Ум2		АВ1
ФК10. Здатність проводити економічну оцінку ефективності інженерно-технічних заходів цивільного захисту	Зн1	Ум1, Ум2		
ФК11. Здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних або наукових завдань	Зн1	Ум1, Ум2		АВ1
ФК12. Здатність до реалізації нових методів, спрямованих на регулювання техногенної безпеки, оцінювання рівнів ризику	Зн1, Зн2	Ум1, Ум2		АВ1
ФК13. Здатність оптимізувати методи й засоби, спрямовані на припинення дії небезпечних чинників, рятування життя і збереження здоров'я людей, а	Зн1, Зн2	Ум2, Ум3	К1	АВ1

також організування життєзабезпечення населення				
ФК14. Здатність самостійно створювати сучасні моделі систем для захисту населення, територій шляхом творчого застосування отриманих знань	Зн1	Ум1, Ум2		АВ1
ФК15. Готовність до реалізації на практиці в конкретних умовах заходів (методів) щодо захисту населення у надзвичайних ситуаціях	Зн2	Ум1, Ум2, Ум3		АВ1, АВ2
ФК16. Здатність забезпечувати організаційні і навчально-методичні заходи щодо набуття працівниками і населенням знань, необхідних для збереження життя і здоров'я людей в умовах надзвичайної ситуації та під час виконання невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації або в осередку ураження	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3	К1	АВ1, АВ2

Таблиця 2

**Матриця відповідності визначених освітньо-професійною
програмою результатів навчання та компетентностей**

Програмні результати навчання	Компетентності																									
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності														
		ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14	ФК15	ФК16
PH1	+													+	+						+	+	+	+		
PH2	+			+	+		+					+	+	+	+											
PH3	+				+		+						+	+									+	+		
PH4	+			+	+		+	+					+								+	+		+		
PH5	+		+																		+	+	+	+	+	
PH6	+			+	+	+		+	+	+		+		+												
PH7	+	+									+				+	+		+				+	+	+	+	
PH8	+						+						+			+	+				+	+				
PH9	+		+		+								+		+	+	+				+					
PH10	+			+								+		+		+	+				+					
PH11	+			+									+			+	+				+	+		+	+	
PH12	+			+								+	+					+		+		+				
PH13	+		+		+			+					+	+				+								
PH14	+								+	+					+	+		+	+							
PH15	+		+												+	+					+	+		+	+	
PH16	+								+	+				+	+	+		+								
PH17	+				+		+			+						+				+			+			
PH18	+		+			+	+					+		+			+				+		+	+		
PH19	+					+	+					+		+	+			+			+		+			
PH20	+		+							+				+					+			+	+			
PH21	+		+								+				+								+	+	+	
PH22	+		+						+	+	+						+								+	
PH23	+	+							+		+						+							+	+	

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних результатів навчання та обов'язкових освітніх компонентів

Результати навчання	Обов'язкові освітні компоненти															
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16
РН1. Використовувати фундаментальні і прикладні аспекти наук, пов'язані з техногенною та природною безпекою		+		+			+		+				+		+	
РН2. Критично осмислювати основні концепції цивільного захисту, охорони праці, сталого розвитку і методології наукового пізнання		+			+	+	+	+		+	+		+	+	+	+
РН3. Використовувати фундаментальні закономірності у професійній діяльності		+		+	+		+		+	+			+			+
РН4. Використовувати знання з різних галузей для вирішення теоретичних та/або практичних завдань і проблем.				+	+		+	+			+		+	+	+	+
РН5. Розробляти та реалізовувати на підставі знань правових і етичних норм соціально-значущі проекти, спрямовані на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я і працездатності людини в трудовому процесі					+	+	+	+				+				+
РН6. Планувати та організовувати виконання дослідницького та/або інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами, розробляти та презентувати наукові статті, тези доповідей, реферати, звіти	+	+	+	+	+									+		
РН7. Організовувати та здійснювати колективну діяльність і реалізовувати комплексні проекти, спрямовані на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я і працездатності людини в трудовому процесі, з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень						+	+	+			+				+	+
РН8. Пропонувати та впроваджувати у виробництво сучасні методи й інструментальні засоби досліджень та прогнозів виникнення ризиків і можливих джерел надзвичайних ситуацій, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання	+	+	+	+			+			+	+	+	+	+	+	
РН9. Аналізувати та визначати зони підвищеного техногенного ризику і забруднення							+		+		+	+	+	+	+	
РН10. Визначати ймовірність виникнення, тенденції і динаміку розвитку надзвичайних ситуацій, аварій, інших небезпечних подій							+		+		+	+	+	+	+	
РН11. Аналізувати та визначати можливі причини виникнення надзвичайної ситуації, нещасного випадку на виробництві, аварії та оцінювати їх наслідки						+	+		+		+		+	+	+	+

Результати навчання	Обов'язкові освітні компоненти															
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16
РН12. Розробляти правові, організаційні, технічні та інші заходи з питань цивільного захисту, охорони праці і техногенної безпеки					+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
РН13. Проектувати, здійснювати експертно-аналітичну оцінку та виконувати дослідження		+		+	+				+	+			+	+		
РН14. Здійснювати експертизу у сфері цивільного захисту проектів будівництва та проектів містобудівної документації.									+	+						
РН15. Оцінювати рівень небезпеки під час виникнення надзвичайної ситуації (аварії) та можливості підрозділів, створених для виконання завдань у сфері цивільного захисту відповідної функціональної спрямованості						+	+				+		+	+	+	
РН16. Організовувати і здійснювати обстеження технічного стану, стану забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж та їх паспортизацію						+			+	+					+	+
РН17. Використовувати сучасні інформаційні ресурси у сфері професійної діяльності	+		+	+	+	+			+		+		+	+	+	+
РН18. Пропонувати та впроваджувати новітні принципи та методи захисту населення, території, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, створювати моделі нових систем захисту, розробляти і презентувати рекомендації щодо практичного застосування результатів експерименту		+	+		+	+	+				+		+	+	+	+
РН19. Впроваджувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах				+		+					+		+	+	+	
РН20. Організовувати та здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів щодо підвищення безпеки.			+			+		+				+		+		
РН21. Розробляти системи управління цивільним захистом, охороною праці, техногенною безпекою підприємств, установ, організацій						+	+	+			+		+	+	+	+
РН22. Застосовувати іноземну мову в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення занять	+				+			+			+					
РН23. Використовувати професійні знання, здійснювати власне обґрунтування і робити висновки при доведенні інформації до фахівців аварійно-рятувальних служб та формувань і широкого загалу					+	+	+	+			+					+

Таблиця 4

**Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою
компетентностей та обов'язкових компонент освітньо-професійної програми**

Компетентності	Обов'язкові освітні компоненти															
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16
Загальні:																
ЗК1. Здатність визначати мету і завдання власної та колективної діяльності, організувати і очолити роботу колективу, готовність до лідерства					+		+				+			+		+
ЗК2. Здатність формулювати особисту думку та доказово представити точку зору щодо інженерних рішень та управлінських дій на певній території, об'єкті	+				+	+	+				+		+	+		+
ЗК3. Здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності		+			+						+					
ЗК4. Здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації	+	+	+	+	+								+	+		
ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї, їх відстоювати й цілеспрямовано реалізовувати		+			+									+		+
ЗК6. Здатність моделювати, спрощувати, адекватно уявляти, порівнювати, використовувати відомі рішення в новому форматі, якісно оцінювати кількісні результати, їх математично формулювати		+		+	+								+	+		
ЗК7. Креативність, здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності		+			+											
ЗК8. Здатність акцентовано формулювати думки в усній і письмовій формі на рідній і іноземній мові	+	+			+									+		+
ЗК9. Здатність до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності	+	+			+									+		+
Спеціальні (фахові):																
ФК1. Спроможність управляти роботою та стратегічним розвитком колективу в процесі здійснення професійної діяльності, а також діяльністю підприємства, організації в режимі надзвичайної ситуації								+			+				+	+

Компетентності	Обов'язкові освітні компоненти															
	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14	OK15	OK16
ФК2. Здатність до використання новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері цивільного захисту або охорони праці	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+		+	
ФК3. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем у сфері техногенної безпеки, цивільного захисту або охорони праці						+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ФК4. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності		+				+	+	+	+	+	+	+	+		+	
ФК5. Спроможність застосувати на практиці теорії прийняття управлінських рішень і методи експертних оцінок				+				+	+		+					+
ФК6. Здатність організовувати моніторинг джерел надзвичайних ситуацій й аналізувати його результати, розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації щодо проведення заходів із запобігання та ліквідування надзвичайних ситуацій		+					+	+			+		+	+		+
ФК7. Здатність застосовувати нові підходи (методи) до аналізування процесів, стану об'єктів та прогнозування можливих причин виникнення надзвичайних ситуацій з метою оцінювання ризику та можливих наслідків	+						+		+				+		+	
ФК8. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців	+				+			+			+			+		+
ФК9. Спроможність проводити експертизу нормативних документів у сфері цивільного захисту, проектів містобудівної документації та проектів будівництва з питань техногенної безпеки									+	+						
ФК10. Здатність проводити економічну оцінку ефективності інженерно-технічних заходів цивільного захисту							+	+								
ФК11. Здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних або наукових завдань		+	+	+									+	+		
ФК12. Здатність до реалізації нових методів, спрямованих на регулювання техногенної безпеки, оцінювання рівнів ризику	+			+									+	+		

Компетентності	Обов'язкові освітні компоненти															
	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	ОК11	ОК12	ОК13	ОК14	ОК15	ОК16
ФК13. Здатність оптимізувати методи й засоби, спрямовані на припинення дії небезпечних чинників, рятування життя і збереження здоров'я людей, а також організування життєзабезпечення населення							+					+			+	
ФК14. Здатність самостійно створювати сучасні моделі систем для захисту населення, територій шляхом творчого застосування отриманих знань	+						+				+	+		+	+	+
ФК15. Готовність до реалізації на практиці в конкретних умовах заходів (методів) щодо захисту населення у надзвичайних ситуаціях							+	+			+				+	+
ФК16. Здатність забезпечувати організаційні і навчально-методичні заходи щодо набуття працівниками і населенням знань, необхідних для збереження життя і здоров'я людей в умовах надзвичайної ситуації та під час виконання невідкладних робіт у зоні надзвичайної ситуації або в осередку ураження	+				+		+	+			+	+			+	+

7. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

1. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. №1556-VII (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
2. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
3. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 р. №5403-VI (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
4. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти / Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. №266 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
6. Про затвердження національної рамки кваліфікацій / Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. №1341 (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п/paran12#n12> (дата звернення: 23.03.2020).
7. ДК 003:2010 Національний класифікатор України «Класифікатор професій» / Наказ Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 р. №237 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
8. ДСТУ 3891:2013. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. [Чинний від 2014-01-01]. Київ, 2013. 22 с.
9. ДСТУ 2293:2014. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. [Чинний від 2015-05-01]. Київ, 2014. 16 с.
10. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності». Розділ 1 «Професії керівників, професіоналів, фахівців, та технічних службовців» / Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 р. №336 (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04/ed20041229#Text> (дата звернення: 23.03.2020).
11. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України. Випуск 92 (доопрацьований) / Наказ Державної служби з України з надзвичайних ситуацій від 05 грудня 2018 р. №707 URL: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Nakazi/86397.html> (дата звернення: 23.03.2020).

12. Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22 червня 2016 р. №701) / Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2015 р. №525 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0551-15#Text> (дата звернення: 23.03.2020).

Гарант освітньо-професійної програми



підпис

Ю.П. Рогач
ініціали та прізвище